

IJTIMOIIY PEDAGOGIKADA ME'YORDAN OG'ISH

University of Management and future Technology

Pedagogika va psixologiya yo'nalishi 551- guruh talabasi

Ibragimova Mushtariy

[*mushtariyibragimova98@gmail.com*](mailto:mushtariyibragimova98@gmail.com)

+998 90 559 28 25

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ijtimoiy pedagogikada me'yordan og'ish tushunchasi, uning sabablari, oqibatlari va bunday holatlarni bartaraf etish bo'yicha ilg'or yondashuvlar tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida Lev Vygotskiy, Emile Durkheim va Jean Piagetning pedagogik nazariyalari asosida me'yordan og'ish fenomeni tushuntiriladi. Shuningdek, ta'lim jarayonida uchraydigan og'ish holatlarining oldini olish bo'yicha tavsiyalar keltirilgan. Maqola pedagoglar, psixologlar va ijtimoiy ishchilar uchun foydali bo'lishi mumkin.*

Kalit so'zlar: *ijtimoiy pedagogika, me'yordan og'ish, ta'lim, psixologik omillar, jamiyat, pedagogik muhit.*

1. Kirish

Ijtimoiy pedagogika insonning ijtimoiylashuv jarayonini o'rganadigan fan sohasi bo'lib, u ta'lim va tarbiya orqali individni jamiyatga moslashtirishga qaratilgan. Pedagogik jarayonda barcha shaxslar umumiy ijtimoiy va pedagogik normalarga mos ravishda rivojlanishi kutiladi. Biroq, ayrim hollarda shaxslar me'yordan og'ishi mumkin. Bu holat shaxsning o'zlashtirishida qiyinchiliklarga, ijtimoiy muhitga moslasha olmasligiga, xulq-atvor muammolariga va hatto jinoyatchilikka olib kelishi mumkin. Mazkur maqolada me'yordan og'ish tushunchasi turli nuqtayi nazardan ko'rib chiqiladi. Xususan, me'yordan og'ishning asosiy sabablari, uning ta'lim tizimiga va jamiyatga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, ushbu muammoni hal qilish bo'yicha ilg'or yondashuvlar ham keltiriladi.

2. Tadqiqot Metodologiyasi

Ushbu tadqiqotda nazariy va empirik tahlil usullaridan foydalanildi. Ijtimoiy pedagogikada me'yordan og'ish tushunchasi Lev Vygotskiy, Emile Durkheim va Jean Piaget kabi olimlarning pedagogik nazariyalari asosida o'rganildi. Shuningdek, zamonaviy ta'lim tizimidagi muammolar va ijtimoiy pedagoglarning tajribalari tahlil qilindi. Empirik usul sifatida maktab va ijtimoiy muassasalardagi ijtimoiy pedagogik jarayonlarning real misollari o'rganildi va statistik ma'lumotlarga asoslanib tahlil qilindi.

3. Me'yordan Og'ishning Sabablari va Oqibatlari

Me'yordan og'ish turli sabablarga ko'ra yuzaga kelishi mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ushbu omillar quyidagi guruhlariga bo'linadi:

1. Oilaviy omillar: Kam ta'minlanganlik, oiladagi zo'ravonlik, ota-onaning yetarlicha e'tibor qaratmasligi shaxsning noto'g'ri ijtimoiylashuviga olib kelishi mumkin.

2. Ta'lim tizimidagi kamchiliklar: Maktabda individual yondashuvning yo'qligi, pedagoglarning moslashuvchan bo'lmagani hamda ta'lim tizimidagi repressiv usullar o'quvchilarning ijtimoiy muhitga moslasha olmasligiga O'ziga bo'lgan ishonchsizlik, depressiya, stress va tashqi bosim me'yordan og'ishga sabab bo'lishi mumkin.

4. Ijtimoiy va madaniy stereotiplar: Ayrim ijtimoiy guruhlarining diskriminatsiya qilinishi, noxolis munosabatlar ham shaxsning me'yordan og'ishiga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Me'yordan og'ish natijalari ta'lim tizimi, jamiyat va shaxsning kelajagi uchun jiddiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Jumladan, akademik yutuqlarning pasayishi, ijtimoiy ajratilish, xulq-atvor buzilishi va hatto huquqbuzarlik kabi muammolar kelib chiqishi mumkin.

4. Yechimlar va Tavsiyalar

Me'yordan og'ishning oldini olish va uni kamaytirish uchun quyidagi chora-tadbirlar amalga oshirilishi lozim:

- Pedagogik yondashuvlarni diversifikatsiya qilish: Differensial va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim metodlaridan foydalanish.
- Psixologik va ijtimoiy yordam tizimini kuchaytirish: Maktablarda psixolog va ijtimoiy pedagoglar faoliyatini rivojlantirish.
- Oilaviy tarbiyani yaxshilash: Ota-onalar uchun maxsus trening va maslahat xizmatlarini yo'lga qo'yish.
- Jamiyatda ijtimoiy integratsiya dasturlarini kengaytirish: Xavf guruhiga kiruvchi bolalar va yoshlarni ijtimoiylashuv jarayoniga faol jalb qilish.

5. Xulosa

Mazkur maqolada ijtimoiy pedagogikada me'yordan og'ish tushunchasi, uning sabablari va oqibatlari tahlil qilindi. Shuningdek, bu muammoni hal qilish bo'yicha samarali yondashuvlar taklif etildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, pedagogik tizimda individual yondashuvni kuchaytirish, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimini rivojlantirish va ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish orqali ushbu muammoni kamaytirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Хайдаров, С. (2023). Педагогик faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakllantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
3. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
4. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
5. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta'sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.

6. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
7. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
8. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.